

UCHWAŁA

Dnia 7 grudnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący)

SSN Tomasz Demendecki

SSN Paweł Wojciechowski (sprawozdawca)

Protokolant Anna Rusak

na posiedzeniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej w dniu 7 grudnia 2022 r.

z udziałem prokurator Iwony Potrykus z Prokuratury Krajowej Wydziału Spraw Wewnętrznych oraz obrońcy adwokat E. P.

po rozpoznaniu zażalenia obrońcy sędziego - adwokata B. W.

na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2022 r., sygn. akt I DI 23/22

w sprawie o wyrażenie zgody na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej za przestępstwo z art. 178a § 1 k.k.,

na podstawie art. 80 § 2c, art. 129 § 2 i 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U.2020.2072 t.j.)

uchwalił:

I. uchylić zaskarżoną uchwałę,

II. zezwolić na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego Sądu Okręgowego w L. P. M. za czyn polegający na tym, że w dniu 7 maja 2022 roku w L. znajdując się w stanie nietrzeźwości wynoszącym odpowiednio w kolejnych badaniach alkomatem 1,18 mg/l i 1,15 mg/l, zawartości alkoholu etylowego, prowadził w ruchu lądowym pojazd mechaniczny marki V. o nr rej. [...], to jest o czyn z art. 178a § 1 k.k.;

III. zawiesić sędziego Sądu Okręgowego w L. P. M. w czynnościach służbowych;

IV. obniżyć sędziemu Sądu Okręgowego w L. P. M. na czas trwania zawieszenia wysokość wynagrodzenia o 40%;

V. kosztami postępowania odwoławczego obciążyć Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Prokurator z Prokuratury Krajowej wnioskiem z dnia 8 maja 2022 r., sygn. akt [...], wniósł na podstawie art. 13 k.p.k. oraz art. 80 § 1, art. 80 § 2c i 2da ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U.2020.2072 t.j., dalej: „u.s.p.”), o podjęcie uchwały w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego Sądu Okręgowego w L. P. M. za przestępstwo z art. 178a § 1 k.k.

Sąd Najwyższy uchwałą z dnia 9 maja 2022 r., sygn. akt I DI 23/22, na podstawie **art. 80 § 2c** oraz 129 § 2 i 3 u.s.p., uchwalił:

1. zezwolić na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego Sądu Okręgowego w L. P. M. za czyn polegający na tym, że w dniu 7 maja 2022 roku w L. znajdując się w stanie nietrzeźwości wynoszącym według pierwszego badania 2,54‰, według drugiego badania 2,53‰, a według trzeciego badania 2,26‰, zawartości alkoholu etylowego w pobranych próbkach krwi, prowadził w ruchu lądowym pojazd mechaniczny marki V. o nr rej. [...], to jest o czyn z art. 178a § 1 k.k.;
2. zawiesić sędziego Sądu Okręgowego w L. P. M. w czynnościach służbowych;
3. obniżyć sędziemu Sądu Okręgowego w L. P. M. na czas trwania zawieszenia wysokość wynagrodzenia o 40%;
4. kosztami postępowania immunitetowego obciążyć Skarb Państwa.

Zażalenie na uchwałę wywiódł obrońca sędziego - adwokat B. W.. Zaskarżył uchwałę w całości. Zaskarżonej uchwałę zarzucił:

1. mającą wpływ na treść orzeczenia obrazę art. 80 § 1 ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych poprzez podjęcie decyzji o zezwoleniu na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej przez nieuprawniony organ w postaci Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego z uwagi na treść postanowienia Wiceprezes Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 14 lipca 2021 roku w sprawie sygnatura C - 204/21/R mocą którego Rzeczpospolita Polska została zobowiązana natychmiast i do czasu wydania wyroku kończącego postępowanie w sprawie C-204/21 do zawieszenia stosowania art. 27 § 1 pkt 1a ustawy z 8 grudnia 2017 o Sądzie Najwyższym (z późniejszymi zmianami) na podstawie którego Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego jest właściwa do orzekania w I i II instancji w sprawach o zezwolenie na pociągnięcie sędziów i asesorów sądowych do odpowiedzialności karnej, co spowodowało, iż w sprawie nie orzekał właściwy sąd dyscyplinarny o jakim mowa w art. 80 § 1 ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych;
2. mającą wpływ na treść orzeczenia obrazę art. 80 § 2 da ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych poprzez rozpoznanie wniosku Prokuratora o wyrażenie zgody na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej w trybie przewidzianym w tym przepisie, przy jednoczesnym jednoznacznym stwierdzeniu przez Sąd Dyscyplinarny braku podstaw faktycznych do rozpoznania sprawy w tym trybie wobec braku zaistnienia podstaw faktycznych do zatrzymania sędziego przewidzianych w art. 80 § 1 ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych;
3. mającą wpływ na treść orzeczenia obraży art. 7 k.p.k. poprzez zaniechanie rozważenia wszechstronnego wszystkich istotnych okoliczności sprawy, w tym istotnych wątpliwości odnoszących się do stanu nietrzeźwości sędziego w chwili prowadzenia pojazdu mechanicznego w ruchu lądowym.

Na podstawie tak skonstruowanych zarzutów, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonej uchwały i umorzenie postępowania, ewentualnie przekazanie wniosku w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej do ponownego rozpoznania organowi uprawnionemu do

orzekania w kwestii zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego.

Odpowiedź na zażalenie wywiódł prokurator Prokuratury Krajowej, wnosząc jednocześnie o nieuwzględnienie wniesionego środka zaskarżenia.

W piśmie prokurator podniósł, że pogląd pełnomocnika w odniesieniu do pierwszego zarzuty jest bezzasadny, natomiast w zakresie wydania uchwały przez nieuprawniony organ jest bezprzedmiotowy, gdyż Sąd Najwyższy Izba Dyscyplinarna wydała uchwałę na podstawie art. 80 § 2c oraz art. 129 § 2 i 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku Prawo o ustroju sądów powszechnych. Jednocześnie uznał, że zarzut obrazy przepisów postępowania jest niezasadny i jest wyrazem merytorycznej polemiki.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

1. Nie są zasadne i nie mogły zostać uwzględnione zarzuty podniesione w pkt 2 i 3 *petitum* zażalenia.

Analiza zaskarżonej uchwały przez pryzmat podniesionych przez skarżącego zarzutów, w kontekście materiału dowodowego znajdującego się w aktach sprawy, nie daje podstaw do uchylenia zaskarżonej uchwały. W sposób wystarczający wykazano bowiem, że w sprawie zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie, że wypełnione zostały znamiona czynu z art. 178a § 1 k.k.

Na wstępie podnieść należy, że postępowanie prowadzone na podstawie art. 80 u.s.p. wymaga zaistnienia dostatecznie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa przez sędziego, którego sprawa dotyczy. Ustawodawca nie definiuje jednak owej dostateczności, pozostawiając jej doprecyzowanie orzekającemu w sprawie sądowi. Dokonując analizy sprawy, sąd zobligowany jest czynić to z uwzględnieniem owej przesłanki mając na względzie wypełnienie znamion czynu z art. 178a § 1 k.k., świadczących o dużym prawdopodobieństwie jego zaistnienia.

W odniesieniu do zarzutów skarżącego należy mieć na względzie, że sąd dyscyplinarny jest sądem specjalnym – odrębnym od sądu powszechnego orzekającego w sprawach karnych i brak jest podstaw do dublowania jego kompetencji. Omawiane postępowanie nie opiera się bowiem na uznaniu, że nie

ma rzadnych wątpliwości, iż sędzia zarzucany mu czyn popełnił bądź też rozważenia kwestii winy. Przyjęcie odmiennego rozumowania prowadziłoby do znacznego rozszerzenia kognicji sądu zajmującego się wyłącznie uznaniem czy omawiana wyżej dostateczność popełnienia przestępstwa zaistniała i *de facto* zastąpienia sądu karnego.

Sąd Najwyższy w niniejszym składzie stoi na stanowisku, że sąd dyscyplinarny I instancji w sposób właściwy dokonał analizy zgromadzonego materiału dowodowego, i w oparciu o poczynione ustalenia faktyczne wydał adekwatne do czynu orzeczenie.

Należy wyraźnie podkreślić, że sąd dyscyplinarny I instancji wydając uchwałę na podstawie art. 80 § 2c u.s.p. nie przekroczył przyznanych mu kompetencji. Prokurator wnosił bowiem o rozpatrzenie wniosku w oparciu o wspomniany przepis (art. 13 k.p.k. w zw. z art. 80 § 1, art. 80 § 2c i 2da u.s.p.). Procedura przewidziana w art. 80 § 2da u.s.p., wymuszająca rozpoznanie sprawy w terminie 24 godz., miała wprowadzić pierwszeństwo nad rozpoznanie jej w oparciu o art. 80 § 2c u.s.p., co jednak nie wykluczało wydania uchwały na jego podstawie. Brak jest jednocześnie unormowania prawnego uniemożliwiającego wydanie orzeczenia zezwalającego na uchylenie sędziemu immunitetu we wspomnianym trybie, pomimo zapoczątkowania go m.in. w oparciu o art. 80 § 2da u.s.p. Niemniej jednak, jak stanowi art. 80 § 2d u.s.p., sąd dyscyplinarny rozpoznaje wniosek w terminie czternastu dni od dnia jego wpłynięcia do sądu dyscyplinarnego. Ustawodawca nie nakłada tym samym na sąd zakazu związanego z szybszym jego rozpatrzeniem.

Przyjęcie odmiennego rozumowania, zarówno przez sąd I jak i II instancji, które skutkowałoby rozpoznanie sprawy wyłącznie w kontekście § 2da wspomnianego przepisu prowadziłoby do sytuacji, w której sąd uznając braku zaistnienia podstaw faktycznych do zatrzymania sędziego przewidzianych w art. 80 § 1 u.s.p., nie mógłby wyrazić zgody na pozbawienie sędziego immunitetu z uwagi na zapoczątkowanie postępowania w oparciu o niewłaściwy tryb. Skutkowałoby to niemożnością pociągnięcia sędziego do odpowiedzialności karnej pomimo zaistnienia dostatecznie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa.

Należy mieć na względzie, że immunitet przysługujący sędziemu pełni funkcję ochronną umożliwiającą Mu swobodę działania w zakresie związanym ze sprawowanym urzędem, przede wszystkim w zakresie orzeczniczym. Nie można przy tym pozwolić by pełnił on rolę tarczy ochronnej przed poniesieniem konsekwencji niezgodnego z prawem działania, zwłaszcza w sytuacji, w której zgromadzony materiał dowodowy jednoznacznie przemawia za jego zaistnieniem.

Pozostawiając na marginesie pojawiające się w sprawie wątpliwości co do godziny zatrzymania sędziego P. M., a zatem uznania, że miało to miejsce na gorącym uczynku, należy podkreślić, że niewzruszonym materiałem dowodowym, tj. czynnościami niecierpiącą zwłoki, o których mowa w art. 80 § 1 u.s.p. są niewątpliwie czynności poddania sędziego badaniom alkomatem, które miało miejsce o godz. 16.47 i 17.03 i wykazało kolejno wyniki – 1,18 mg/l i 1,15 mg/l (k. 2) oraz pobrania próbek krwi do badań, które miało miejsce o godz. 18.21, godz. 18.51 godz. 19.21. Z opinii Laboratorium Kryminalistycznego Komendy Wojewódzkiej Policji w L. z dnia 8 maja 2022 r. wynika, że zawartość alkoholu etylowego wynosiła kolejno – 2,54‰, 2,53‰ oraz 2,26‰ (k. 80-91) i na obecnym etapie brak jest podstaw do jej kwestionowania.

W zakresie zainteresowania sądu dyscyplinarnego rozpoznającego wniosek nie leży kwestia ustalenia dokładnego przebiegu czynu w przypadku podnoszonych przez pełnomocnika sędziego wątpliwości. Poza tym to na stronie obwinionej ciąży obowiązek udowodnienia, kiedy i w jakich ilościach alkohol spożywała, jeśli Jej zapatrywania co do tego faktu są odmienne od tych przedstawionych we wniosku. Sędzia P. M. na żadnym etapie postępowania nie kwestionował jednak popełnionego przez siebie czynu, nie miało to miejsce zwłaszcza do momentu wydania uchwały przez sąd I instancji.

Jak wynika z akt sprawy, oświadczył On funkcjonariuszowi policji przybyłemu na miejsce zdarzenia, że w ciągu ostatnich 24 godzin spożył 0,5 l wódki – około godz.14 (k.2). Z informacyjnej karty szpitalnej obejmującej okres od dnia 7 maja godz. 17:25 do dnia 8 maja godz. 00:28 wynika, że poziom alkoholu we krwi sędziego P. M. wynosił powyżej 240-mg/100 ml (k. 226), natomiast z wywiadu lekarskiego, że znajduje się pod wpływem alkoholu i spożywa go od 3-ch dni, a podobne ciągi zdarzały się wielokrotnie, średnio co 2 miesięcy (k. 277). Również

prokurator M. B. zeznała, że sędzia był w stanie nietrzeźwości, był splątany (k. 135). Na przesłuchaniu 9 maja 2022 r. sędzia wyraził skruchę i żal, nie kwestionował okoliczności zdarzenia, ani zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, przyznając, że zdarzenie miało charakter incydentalny (k. 104-106). Również stawiając się przed sądem dyscyplinarnym I instancji, sędzia nie kwestionował zdarzenia, przyznając, że jest mu wstyd. Istotnym jest, że na żadnym etapie postępowania sędzia nie zmienił złożonych przez siebie zeznań czy też nie podważał ich w żaden sposób.

W związku z powyższym, podkreślić należy niebudzący wątpliwości charakter zdarzenia, który jest karygodny. Prowadzenie pojazdu mechanicznego pod wpływem alkoholu nosi w sobie duży stopień szkodliwości społecznej i nie może zostać zbagatelizowane. Ewentualne wątpliwości co do stanu psychicznego sprawcy bądź możliwości spożycia przez Niego alkoholu po dokonanych zdarzeniu, nie zostały w sprawie wykazane, a przez to ich rozwianie nie leży w gestii sądu orzekającego w niniejszej sprawie.

Powyższe oznacza, że zarzuty podniesione w pkt 2 i 3 *petitum* zażalenia nie zasługują na uwzględnienie.

2. Odrębnego szerszego odniesienia się wymaga zarzut podniesiony w pkt 1 *petitum* zażalenia. Należy w pierwszej kolejności zaznaczyć, że okolicznością istotną w kontekście tego zarzutu jest zmiana dotychczasowego modelu odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów i asesorów będąca skutkiem uchwalenia ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1259, dalej: **ustawa: z 9 czerwca 2022 r.**), która weszła w życie 15 lipca 2022 r. W trakcie prac legislacyjnych nad tą nowelizacją podnoszono, że zmiany te miały być odpowiedzią na stwierdzone braki w funkcjonowaniu dotychczasowej odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów i asesorów, a także stanowić realizację orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, w szczególności wyroku z 15 lipca 2021 r. w sprawie Komisja Europejska przeciwko Polsce (C-791/19), w którym orzeczono, że Rzeczpospolita Polska uchybiła zobowiązaniom, ciążących na niej na mocy art. 19 ust. 1 akapit drugi Traktatu o Unii Europejskiej m.in. przez niezapewnienie niezależności i bezstronności Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, do której właściwości

należy kontrola decyzji wydanych w postępowaniach dyscyplinarnych prowadzonych wobec sędziów.

Niezależnie od powyższego, dzień wcześniej, bo w dniu 14 lipca 2021 r., Wiceprezes Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, po wysłuchaniu Rzeczypospolitej Polskiej, wydała na podstawie art. 279 TFUE postanowienie o zastosowaniu środka tymczasowego w sprawie C-204/21 Komisja Europejska przeciwko Polsce (niezależność sądów – Izba Dyscyplinarna SN – immunitety sędziowskie) – które to postanowienie zostało przywołane w pkt 1 *petitum* zażalenia.

Na mocy tego postanowienia Polska została między innymi zobowiązana, natychmiast i do czasu wydania wyroku kończącego postępowanie w sprawie głównej C-204/21, do zawieszenia, po pierwsze, stosowania przepisów art. 27 § 1 pkt 1a ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, zmienionej ustawą z dnia 20 grudnia 2019 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw i innych, na podstawie których Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego jest właściwa do orzekania w pierwszej i w drugiej instancji w sprawach o zezwolenie na pociągnięcie sędziów i asesorów sądowych do odpowiedzialności karnej, na ich tymczasowe aresztowanie, zatrzymanie lub przymusowe doprowadzenie, oraz, po drugie, do zawieszenia skutków wydanych już na podstawie tego artykułu uchwał Izby Dyscyplinarnej zezwalających na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej lub jego zatrzymanie, a także do powstrzymania się od przekazania spraw określonych w wyżej wskazanym artykule do rozpoznania przez organ sądowy, który nie spełnia wymogów niezależności wskazanych w szczególności w wyroku z dnia 19 listopada 2019 r., A.K. i in. (niezależność Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, C-585/18, C-624/18 i C-625/18, EU:C:2019:982).

3. Z dniem wejścia w życie ustawy z 9 czerwca 2022 r. w strukturze Sądu Najwyższego została zniesiona Izba Dyscyplinarna oraz została utworzona Izba Odpowiedzialności Zawodowej, która przejęła sprawy wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie tej ustawy należące do właściwości Izby Dyscyplinarnej (art. 8 ust. 1 oraz ust. 2 ustawy z 9 czerwca 2022 r.).

Powołana na mocy ustawy z 9 czerwca 2022 r. Izba Odpowiedzialności Zawodowej nie charakteryzuje się podnoszonymi w wyroku TSUE w sprawie C-791/19 oraz sprawie C-585/18, C-624/18 i C-625/18 cechami przypisywanymi Izbie Dyscyplinarnej (szczególnym stopniem autonomii organizacyjnej, funkcjonalnej i finansowej, a w jej skład wchodzi sędziowie Sądu Najwyższego wyłonieni spośród sędziów Sądu Najwyższego orzekających w pozostałych izbach Sądu Najwyższego). Jednocześnie ustawą z 9 czerwca 2022 r. rozszerzono katalog środków prawnych umożliwiających badanie spełnienia przez sędziego rozpoznającego daną sprawę standardów niezawisłości i bezstronności dodając do ustawy o Sądzie Najwyższym przepisy art. 29 ust. 4-25, regulujące instytucję tzw. testu niezawisłości i bezstronności. Wniosek o zbadanie niezawisłości i bezstronności może być złożony m.in. wobec sędziego Sądu Najwyższego lub sędziego delegowanego do pełnienia czynności sędziowskich w Sądzie Najwyższym wyznaczonego do składu rozpoznającego sprawę dyscyplinarną oraz sprawę o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej lub tymczasowe aresztowanie sędziów, asesorów sądowych, prokuratorów i asesorów prokuratury. Wnioski te rozpoznawane są w pierwszej instancji w składzie 5 sędziów losowanych spośród całego składu Sądu Najwyższego, a od postanowienia wydanego na skutek rozpoznania wniosku przysługuje odwołanie do Sądu Najwyższego w składzie 7 sędziów losowanych spośród całego składu Sądu Najwyższego. Uprawnienie do złożenia wniosku przysługuje stronom lub uczestnikom postępowania przed Sądem Najwyższym, w terminie tygodnia od dnia zawiadomienia uprawnionego do złożenia wniosku o składzie rozpoznającym sprawę. Zatem strony i uczestnicy postępowania uzyskali szczególny nowy instrument pozwalający na zbadanie niezawisłości i bezstronności sędziów wyznaczonych do rozpoznania ich sprawy.

4. Zgodnie z art. 9 ustawy z 9 czerwca 2022 r., w sprawach dyscyplinarnych należących do właściwości Izby Dyscyplinarnej przed dniem wejścia w życie ustawy z 9 czerwca 2022 r., Izba Odpowiedzialności Zawodowej, z urzędu, na pierwszym posiedzeniu w sprawie, rozpatruje orzeczone przez Izbę Dyscyplinarną zawieszenie w czynnościach służbowych sędziego, przeciwko któremu wszczęto postępowanie dyscyplinarne albo wobec którego została wydana uchwała

zezwalająca na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej i obniżenie wynagrodzenia lub uposażenia sędziego na czas trwania zawieszenia sędziego w czynnościach służbowych albo postępowania dyscyplinarnego.

Ponadto w ustawie z 9 czerwca 2022 r. wprowadzony został przepis przejściowy - art. 18 ust. 1 - zgodnie z którym „W terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy sędziemu, w stosunku do którego wydany został przez Sąd Najwyższy w składzie którego brał udział sędzia Izby Dyscyplinarnej, prawomocny wyrok dyscyplinarny lub podjęta została uchwała prawomocnie zezwalająca na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, przysługuje wniosek o wznowienie postępowania.”

5. Ustawodawca wprowadził zatem kolejną, szczególną podstawę wznowienia postępowania dyscyplinarnego, obok podstaw wynikających z art. 126 § 1 i 2 u.s.p., oraz ze stosowanych odpowiednio do postępowania dyscyplinarnego podstaw wznowienia z kodeksu postępowania karnego (art. 540 § 2-3, 540b, art. 542 § 3 k.p.k.).

Instytucję wznowienia postępowania zaliczana jest do nadzwyczajnych środków zaskarżenia, a w literaturze podkreśla się, że ta instytucja jest oparta na założeniu, że w sytuacjach szczególnie rażących nie można pogodzić prawomocności i stabilności orzeczenia sądowego z prawidłowym wymiarem sprawiedliwości (zob. W. Kozielewicz, *Wznowienie postępowania dyscyplinarnego* [w:] *Odpowiedzialność dyscyplinarna sędziów, prokuratorów, adwokatów, radców prawnych i notariuszy*, Warszawa 2016, Lexonline).

Należy zauważyć, że przewidziana w art. 18 ust. 1 ustawy z 9 czerwca 2022 r. możliwość skorzystania z wznowienia została ograniczona zarówno podmiotowo, przedmiotowo i terminowo. Wniosek o wznowienie wnieść może bowiem wyłącznie sędzia, w stosunku do którego wydany został przez Sąd Najwyższy w składzie którego brał udział sędzia Izby Dyscyplinarnej, prawomocny wyrok dyscyplinarny lub podjęta została uchwała prawomocnie zezwalająca na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, a wniosek ten może być wniesiony wyłącznie w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy z 9 czerwca 2022 r. Jedyną przewidzianą w tym przepisie przesłanka wniesienia

omawianego wniosku jest więc skupiona wokół obsady sądu i odnosi się wyłącznie do sędziów Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego.

Należy przy tym zauważyć, że toczące się przed sądem dyscyplinarnym postępowanie w sprawie zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej (tzw. postępowanie o uchylenie immunitetu) nie jest postępowaniem dyscyplinarnym. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażony został pogląd, iż uchwała sądu dyscyplinarnego wydana w trybie art. 80 § 2c u.s.p. jest jedynie, co wynika wprost z treści tego przepisu, zezwoleniem na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, co nie przesądza w żadnym wypadku o winie sędziego, nie mówiąc już o karze. Uchwała ta, zezwalając prokuratorowi na wszczęcie postępowania *in personam*, nie pozbawia osoby, wobec której ją wydano, żadnych uprawnień procesowych przysługujących każdemu podmiotowi znajdującemu się w takiej sytuacji procesowej. Osoba taka w świetle przepisów prawa pozostaje niewinna, ma w szczególności prawo do podjęcia aktywnej obrony przed stawianymi jej zarzutami poprzez składanie wniosków dowodowych, czy też chociażby prawo skargi do sądu na decyzje procesowe prokuratora, w wypadkach wskazanych w Kodeksie postępowania karnego. Brak jest, zatem jakichkolwiek przesłanek do uznania, że uchwała wydana przez sąd dyscyplinarny w toku postępowania uregulowanego w art. 80 § 2c u.s.p. jest orzeczeniem, o którym mowa w art. 126 u.s.p., a co za tym idzie, że istnieje, przewidziana przepisami prawa, możliwość wznowienia takiego postępowania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 30 czerwca 2009 r., SNO 16/09). Sąd Najwyższego wskazał ponadto, że niedopuszczalny z mocy ustawy jest wniosek o wznowienie postępowania zakończonego prawomocną uchwałą zezwalającą na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 29 października 2008 r., SNO 61/08).

Z drugiej strony, Sąd Najwyższy powołując się na uchwałę składu 7 sędziów z 27 maja 2009 r., sygn. akt. I KZP 5/09, zgodnie z którą w postępowaniu toczącym się przed sądem dyscyplinarnym w przedmiocie wyrażenia zgody na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej lub na jego tymczasowe aresztowanie odpowiednie zastosowanie mają przepisy o postępowaniu dyscyplinarnym, zaś w zakresie nimi nieuregulowanym, koniecznym dla zachowania funkcjonalności i

standardów rzetelnego procesu, przepisy k.p.k., uznał że odpowiednie zastosowanie do postępowania o zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej przepisów art. 126 u.s.p. pozwala na przyjęcie dopuszczalności wznowienia tego postępowania w razie zaistnienia okoliczności przewidzianej tymi przepisami (zob. postanowienie z 8 stycznia 2010 r., SNO 93/09). Także w kilku innych orzeczeniach Sąd Najwyższy dopuścił możliwość wznowienia postępowania o zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej sędziego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego: z 18 stycznia 2010 r., SNO 93/09; z 1 lipca 2010 r., SNO 28/10), przy czym co charakterystyczne, w sprawach tych nie dochodziło do wznowienia postępowania, pomimo wyrażenia stanowiska o dopuszczalności wznowienia. W literaturze wyrażony został natomiast pogląd, iż w odniesieniu do postępowań w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej wznowienie takiego postępowania będzie możliwe jedynie w odniesieniu do uchwały odmawiającej udzielenia zezwolenia na podstawach określonych w art. 126 § 1 i 2 u.s.p. lub z urzędu na podstawie przesłanek wskazanych w art. 542 § 3 k.p.k. (zob. M. Laskowski, *Wznowienie postępowania w sprawach dyscyplinarnych i w sprawach o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej* [w:] *Fiat iustitia pereat mundus. Księga jubileuszowa poświęcona Sędziemu Sądu Najwyższego Stanisławowi Zabłockiemu z okazji 40-lecia pracy zawodowej*, red. P. Hofmański, Warszawa 2014, Lexonline).

Brzmienie art. 18 ust. 1 ustawy z 9 czerwca 2022 r. nie pozostawia jednak żadnych wątpliwości, iż dopuszczalne jest wznowienie postępowania w sprawach o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, ale wyłącznie w tych sprawach, gdy podjęta została uchwała prawomocnie zezwalająca na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej.

Jak wskazane zostało powyżej podstawą wznowienia jest wydanie uchwały prawomocnie zezwalającej na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej przez Sąd Najwyższy w składzie którego brał udział sędzia Izby Dyscyplinarnej, zniesionej ustawą z 9 czerwca 2022 r.

Skoro zatem ustawodawca w ustawie z 9 czerwca 2022 r. wprowadził rozwiązanie dopuszczające wznowienie prawomocnie zakończonych

postępowań w sprawach o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej na wniosek sędziego w stosunku do którego taka uchwała została podjęta, to tym bardziej należy uznać, że w sprawach które nie zakończyły się podjęciem uchwały prawomocnie zezwalającej na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, dopuszczalne jest podniesienie zarzutu analogicznego do zarzutu stanowiącego podstawę dla wznowienia, a mianowicie podjęcie nieprawomocnej uchwały przez Sąd Najwyższy w składzie którego brał udział sędzia Izby Dyscyplinarnej, zniesionej ustawy z 9 czerwca 2022 r. Co więcej, skoro zaistnienie tej podstawy jest wystarczające dla wznowienia postępowania, tym bardziej podniesienie zarzutu odpowiadającego treściowo podstawie wznowienia z art. 18 ustawy z 9 czerwca 2022 r. musi prowadzić do uchylenia podjętej uchwały, niezależnie od zasadności innych zarzutów podnoszonych w zażaleniu.

6. Przenosząc powyższe uwagi na grunt rozpoznawanej sprawy, należy zauważyć, że treść zarzutu podniesiona w pkt 1 *petitum* zażalenia nie pozostawia wątpliwości, że skarżący powołał tą samą przesłankę, która stanowi podstawę wznowienia postępowania, tj. podjęcie uchwały przez Sąd Najwyższy w składzie, którego brał udział sędzia Izby Dyscyplinarnej zniesionej ustawą z 9 czerwca 2022 r. **Oznacza to, że zażalenie skarżącego należy z tego powodu uwzględnić i zaskarżoną uchwałę uchylić.**

7. Uznanie przez sąd dyscyplinarny za niezasadne zarzutów z pkt 2 i 3 zażalenia musi z kolei prowadzić do konstatacji, iż w przedmiotowej sprawie fakt zaistnienia dostatecznie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa nie budzi wątpliwości.

Z zebranego materiału dowodowego jednoznacznie wynika, że P. M. w dniu 7 maja 2022 roku około godziny 16:30 kierował pojazdem marki V. o numerze rejestracyjnym [...]. Jadąc ulicą S. w L. (oznaczoną znakiem A-7), wykonując manewr skrętu w ulicę G. (oznaczoną znakiem D-1) nie ustąpił pierwszeństwa, znajdującemu się na tej drodze samochodowi marki P. o numerze rejestracyjnym [...], kierowanemu przez P. G.. W wyniku tego prowadzony przez P. M. pojazd marki V. uderzył w przód samochodu marki P. z prawej strony. Skutkowało to zatrzymaniem obu aut w zwarciu. Moment kolizji został zarejestrowany przez

monitoring znajdujący się na posesji przy ul. G.. Po opuszczeniu pojazdów P. M. nie kwestionował swojego sprawstwa w kolizji. Przeprosił drugiego z kierowców tłumacząc, iż się zapatrzył. Przybyli na miejsce zdarzenia funkcjonariusze policji w osobach mł. asp. D. S. i asp. K. S. dokonali zbadania trzeźwości uczestników zdarzenia i w przypadku P. M. dwa pierwsze badania były nieudane – zakończone błędem, jednak w kolejnych dwóch badaniach, o godz. 16.47 i 17.03 P. M. uzyskał wyniki – 1,18 mg/l i 1,15 mg/l. Z kolei z opinii Laboratorium Kryminalistycznego Komendy Wojewódzkiej Policji w L. z dnia 8 maja 2022 r. wynika, że zawartość alkoholu etylowego w trzech próbkach krwi pobranych od P. M. o godz. 18.21 nr [...], o godz. 18.51 nr [...] i o godz. 19.21 nr [...], wynosiła kolejno – 2,54‰, 2,53‰ oraz 2,26‰ (k. 80-91). Sędzia P. M. na żadnym etapie postępowania do momentu wydania uchwały przez sąd I instancji nie kwestionował popełnionego przez siebie czynu. W czasie badania trzeźwości na miejscu zdarzenia oświadczył do protokołu tej czynności, iż około godziny 14.00 spożył 0,5 litra wódki (k.2), a na przesłuchaniu 9 maja 2022 r. wyraził skruchę i żal, nie kwestionował okoliczności zdarzenia, ani zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, przyznając, że zdarzenie miało charakter incydentalny (k. 104-106).

Podstawę do poczynienia ustaleń faktycznych w zakresie zderzenia pojazdów V. o numerze rejestracyjnym [...] i P. o numerze rejestracyjnym [...] stanowiły przede wszystkim zeznania P. G., znajdujące potwierdzenie w protokole oględzin zapisu z monitoringu z posesji znajdującej się przy ul. G.. Dowody te, jako wzajemnie ze sobą korespondujące, zasługiwały na obdarzenie ich przymiotem wiarygodności. Potwierdził je też P. M.. Jako w pełni wiarygodne należało ocenić zeznania funkcjonariuszy policji K. S. i D. S.. Są one spójne, logiczne oraz zgodne z dokumentami. Wystarczające dla uznania zaistnienia dostatecznie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa są też wyniki badania stanu trzeźwości sędziego P. M..

W świetle materiałów zgromadzonych w niniejszym postępowaniu, fakt zaistnienia dostatecznie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa nie budzi wątpliwości.

Stosownie natomiast do art. 80 § 2c u.s.p. sąd dyscyplinarny wydaje uchwałę zezwalającą na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, jeżeli

zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez niego przestępstwa.

Niezależnie zatem od uchylenia zaskarżanej uchwały - wobec poniesienia zarzutu wydania jej przez Izbę Dyscyplinarną zniesioną ustawą z dnia 9 czerwca 2022 r. – stwierdzenie przez sąd dyscyplinarny zaistnienia dostatecznie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa musi skutkować wydaniem na podstawie art. 80 § 2c u.s.p. uchwały zezwalającej na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej.

Zgodnie z art. 129 § 2 u.s.p. Sąd Najwyższy wydając uchwałę zezwalającą na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej zobligowany był jednocześnie do zawieszenia w czynnościach służbowych sędziego, którego dotyczy wniosek. Również obligatoryjnie w takiej sytuacji sąd orzekł, na podstawie art. 129 § 3 u.s.p. o obniżeniu wynagrodzenia sędziemu P. M. o 40% na czas trwania zawieszenia. Fakt istnienia dostatecznie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa umyślnego ściganego z oskarżenia publicznego wskazuje na konieczność obniżenia wynagrodzenia w stopniu dalece wykraczającym poza minimalny. Jednocześnie, podane przez sędziego obciążenia kredytowe wskazują na potrzebę obniżenia wysokości wynagrodzenia w zakresie mniejszym niż maksymalny.

8. Względ na konstytucyjnie chronione prawo do zaskarżania pierwszoinstancyjnych rozstrzygnięć sądowych (art. 78 Konstytucji RP) wymaga, aby zawsze w przypadku podjęcia uchwały zezwalającej na pociągnięcie do odpowiedzialności zapewnić możliwość odwołania się od tej uchwały. Stosownie do art. 122 § 2 u.s.p. do wyroku sądu dyscyplinarnego drugiej instancji służy odwołanie do innego składu tego sądu, jeżeli wyrokiem tym obwinionemu wymierzono karę dyscyplinarną, pomimo wydanego wcześniej przez sąd pierwszej instancji wyroku uniewinniającego lub umarzającego postępowanie. W orzecznictwie Sądu Najwyższego dominuje pogląd, iż w postępowaniu toczącym się przed sądem dyscyplinarnym w przedmiocie wyrażenia zgody na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej lub na jego tymczasowe aresztowanie mają odpowiednie zastosowanie przepisy o postępowaniu dyscyplinarnym, zawarte w ustawie Prawo o ustroju sądów powszechnych, zaś w zakresie nimi nieuregulowanym, koniecznym

dla zachowania funkcjonalności i standardów rzetelnego procesu, przepisy Kodeksu postępowania karnego (zob. przede wszystkim uchwała Sądu Najwyższego z 27 maja 2009 r., I KZP 5/09, podobnie: uchwały: z 9 czerwca 2009 r., SNO 35/09; z 18 lipca 2016 r., SNO 29/16; z 20 marca 2008 r., SNO 14/08).

Skład Sądu Najwyższego rozpoznający niniejszą sprawę podziela ten pogląd, w związku z czym stosując odpowiednio art. 122 § 2 u.s.p., ze względu na podjęcie przez sąd II instancji uchwały zezwalającej na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej, zarówno skarżącemu jak i innym podmiotom uprawnionym przysługuje środek odwoławczy na podjętą uchwałę. Za uznaniem dopuszczalności odwołania w drodze odpowiedniego stosowania art. 122 § 2 u.s.p. przemawiają akcentowane w przywołanym orzecznictwie Sądu Najwyższego względy funkcjonalności oraz standardy rzetelnego procesu, a także podnoszona w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego konieczność zapewnienia w postępowaniu immunitetowym prawa do obrony wynikającego z art. 42 Konstytucji RP (zob. wyroku z 28 listopada 2007 r., sygn. K 39/07), a przede wszystkim konstytucyjnie chronione prawo do zaskarżania pierwszoinstancyjnych rozstrzygnięć sądowych (art. 78 Konstytucji RP).

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy orzekł jak w uchwale.